

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 196/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Ďurčatovou, Kollárova 35, Martin, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 14 Cob 240/2019 z 11. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Cob 240/2019 z 11. júna 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého rozsudku a príloh vyplýva nasledujúci stav veci:

Sťažovateľ sa žalobou podanou na Okresnom súde Martin (ďalej len „okresný súd“) domáhal vydania veci proti žalovanej [REDAKOVANÉ] podnikajúcej pod obchodným menom [REDAKOVANÉ] na podklade zmluvy o predaji podniku. Okresný súd rozsudkom č. k. 17 Cb 52/2017-105 z 20. júla 2018 rozhodol, že žalovaná je povinná vydať sťažovateľovi osobné motorové vozidlo Audi Q7 a osobné motorové vozidlo Nissan 350Z GT. V časti žaloby o vydanie vecí – elektrospotrebičov, varnej dosky, vstavanej rúry, práčky, chladničky, umývačky a záhradného nábytku návrhu nevyhovel. Tretím výrokom nepriznal žiadnemu účastníkovi právo na náhradu trov konania s odôvodnením, že zhruba v polovici bola úspešná každá zo strán, a preto súd

rozhodol podľa § 255 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

3. Na odvolanie oboch strán konania krajský súd napadnutým rozsudkom rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Vo vzťahu k výroku o trovách konania poukázal na uplatňovanie zásady úspechu v konaní. Pre posúdenie úspechu v konaní je nutné porovnať žalobný petit s výrokom rozsudku. Ak súd nevyhovel úplne žalobnému petitu, možno hovoriť o čiastočnom úspechu v konaní a náhrada trov konania musí byť rozdelená v pomere čiastočného úspechu a čiastočného neúspechu sporových strán. Odvolací súd poukázal aj na závery ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 485/2018.

4. Krajský súd ďalej uviedol, že žalobca prvýkrát uplatnil tvrdenie o rozdielnej hodnote motorových vozidiel a hodnote ostatných hnutelných vecí až v odvolaní podanom proti rozsudku súdu prvej inštancie. Sťažovateľ navyše uviedol nadobúdaciú hodnotu uvedených vecí, ktorá nemá výpovednú hodnotu vo vzťahu k ich hodnote v čase rozhodovania súdu prvej inštancie. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie nemohol posudzovať hodnotu vecí v rámci pomerovania úspechu sťažovateľa v súdnom konaní. Z hľadiska procesnej ekonómie a hospodárnosti konania súd prvej inštancie nemal vytvorený priestor pre vykonávanie dokazovania v otázke hodnoty vecí, ktorých vydanie sa žalovalo. V tejto situácii bolo preto namieste, aby okresný súd zohľadnil čiastočný úspech a neúspech žalobcu tak, že žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd zároveň rozhodol, že sťažovateľ nemá nárok ani náhradu trov odvolacieho konania, pretože jeho odvolaniu nebolo vyhovené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Argumentáciu sťažovateľa v ústavnej sťažnosti možno zhrnúť takto:

- a) sťažovateľ napáda ústavnou sťažnosťou výrok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie okresného súdu, podľa ktorého nemá nárok na náhradu trov konania pred okresným súdom, spolu s výrokom, že nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania,
- b) konajúce súdy podľa jeho názoru nezohľadnili jeho úspech v konaní, keďže v časti návrhu na vydanie motorových vozidiel bol úspešný, jeho neúspech v konaní sa týkal zamietnutia návrhu na vydanie elektrospotrebičov a záhradného nábytku, ktoré svojou hodnotou sú zanedbateľné oproti hodnote motorových vozidiel, poukázal na nadobúdaciú cenu motorových vozidiel, ktorá bola v rokoch 2005 a 2006 spolu vo výške 149 912,09 eur, pričom nadobúdacia hodnota hnutelných vecí, ktoré mu neboli vydané, bola spolu vo výške 6 859,38 eur,
- c) podľa jeho názoru konajúce súdy mali v dostatočnom predstihu k dispozícii doklady preukazujúce nadobúdacie hodnoty predmetných hnutelných vecí, preto mohli spravodlivo rozhodnúť o náhrade trov konania v prospech úspešnejšieho sťažovateľa v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé

súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu v časti výroku o nároku na náhradu trov konania. Namietané porušenie základných práv sťažovateľ vidí v nezohľadnení jeho úspechu vo veci samej, čo má odôvodňovať priznanie náhrady trov konania aspoň v určitom rozsahu. V ústavnej sťažnosti absentuje hlbšia a dôslednejšia ústavnoprávna argumentácia, sťažovateľ sa v podstate obmedzil iba na konštatovanie, že konajúce súdy v jeho prípade porušili zásadu zákazu *denegatio iustitiae*, pretože nepostupovali v súlade so zákonom, čím obmedzili jeho možnosť nadobudnúť vlastnícke právo z titulu náhrady trov konania.

III.1. K posúdeniu prípustnosti podanej ústavnej sťažnosti:

7. Ústavný súd stabilne judikuje, že v súlade s princípom subsidiarity a jeho postavením mimo sústavy všeobecných súdov je posledným možným nástrojom na odstránenie prípadnej neústavnosti, a nie štvrtým stupňom kontroly zákonnosti rozhodnutí všeobecných súdov. Pred podaním ústavnej sťažnosti je potrebné vyčerpať všetky dostupné prostriedky nápravy, čím je aj podanie dovolania.

8. V tejto súvislosti odkazuje na závery prijaté v uznesení č. k. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom sa problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku zaoberal, dospejúc okrem iného k záveru, že podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno podľa § 420 CSP považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

9. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, aj keď je formálne súčasťou rozsudku vo veci samej, má povahu uznesenia v zmysle § 357 písm. m) CSP [porov. „Vecou samou však nie je rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, aj keď je obsiahnuté vo výrokovej časti rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o žalobnom návrhu (§ 262 ods. 1 CSP). Rozhodnutie má charakter uznesenia a tento charakter nestráca, i keď rozhodnutie o trovách s meritórnym rozhodnutím vo veci súvisí a je do neho pojaté.“ (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok*. 1. vydanie. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 1350.)].

10. Vychádzajúc z dôvodov ústavnej sťažnosti v danej veci, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v zásade namieta nesprávnosť rozhodnutia o trovách konania, ktoré prioritne spočíva v nesprávnej aplikácii a interpretácii § 255 ods. 1 a 2 CSP. Tvrdenie sťažovateľa o odmietnutí spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) je argumentáciou na hrane tvrdenia o porušení práva na spravodlivý proces, čo by indikovalo možnosť uplatnenia dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Sťažovateľ tento mimoriadny opravný prostriedok proti výroku o trovách neuplatnil, to znamená, že nevyčerpal právny prostriedok, ktorý mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. V takejto situácii prichádza do úvahy odmietnutie ústavnej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti podľa § 56

ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Napriek tomuto záveru ústavný súd prihliadol na to, že aj pri absencii náležitej ústavnoprávnej argumentácie spochybňuje sťažovateľ najmä právne posúdenie nároku na náhradu trov konania. Keďže porušenie svojho práva na spravodlivý súdny proces a práva na súdnu ochranu odôvodňoval sťažovateľ nesprávnou interpretáciou noriem procesného práva pri rozhodovaní o náhrade trov konania (§ 255 CSP), ústavný súd, vychádzajúc z materiálneho prístupu k ochrane ústavnosti, podrobil ústavnú sťažnosť meritórnemu prieskumu (m. m. I. ÚS 352/2020, II. ÚS 105/2021, I. ÚS 385/2020) zameranému na posúdenie, či niektorý z iných dôvodov uvedených v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebráni prijatiu ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie.

III.2. K porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie:

12. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojene kráľovstvo z 23. 9. 1997).

13. Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08).

14. V prvom rade je potrebné uviesť, že námietky sťažovateľa sa pohybujú v rovine spochybňovania záverov všeobecných súdov, pričom im chýba príslušná ústavnoprávna relevancia. Podanie ústavnej sťažnosti nie je opravným prostriedkom, ktorý má korigovať prípadnú nezákonnosť rozhodnutí všeobecných súdov, ale je inštitútom poskytujúcim ochranu základným právam a slobodám garantovaným v ústave a ďalších medzinárodných dokumentoch obsahujúcich úpravu ľudských práv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

15. Ústavný súd preskúmal odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu vo vzťahu k námietkam sťažovateľa formulovaným v ústavnej sťažnosti a konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu týkajúce sa napadnutého výroku súdu prvej inštancie o trovách konania nie je arbitrárne ani zjavne neodôvodnené a nevykazuje známky svojvôle, resp. nepreskúmateľnosti.

16. Ústavný súd uvádza, že žalobou o vydanie hnutelných vecí sa sledovalo vrátenie vecí patriacich sťažovateľovi do jeho faktickej dispozície. Pri rozhodovaní o merite vecí nebola podstatná aktuálna hodnota hnutelných vecí, pre úspech v konaní bolo potrebné preukázať jednak vlastnícke právo sťažovateľa k hnutelným veciam a dispozíciu žalovanej s nimi. Civilné sporové konanie sa okrem

iného riadi aj dispozičnou zásadou, žalobca v spore disponuje predmetom konania, je tzv. pánom sporu a jeho aktivita sa odrazí v konečnom výsledku sporu. Ak pre rozhodnutie vo veci samej nebolo potrebné zisťovať hodnotu vecí a žalobca sám hodnotu vecí v konaní pred súdom prvej inštancie nepreukazoval, možno považovať za udržateľné, ak okresný súd, uprednostňujúc zásadu procesnej ekonómie a hospodárnosti konania, pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania nevykonal samostatné dokazovanie týkajúce sa hodnoty hnutelných vecí.

17. Okresný súd rozhodoval o náhrade trov konania na podklade spisového materiálu. Z rozsudku okresného súdu vyplýva, že obstarávacia cena bola okresnému súdu známa len vo vzťahu k záhradnému nábytku. Sťažovateľ až v odvolaní poukázal na nadobúdaciú hodnotu ďalších vecí. Podstatným pre posúdenie námietky sťažovateľa o tom, že súdy mali k dispozícii informácie o nadobúdacích hodnotách v dostatočnom časovom predstihu, je ale záver krajského súdu, že pre zistenie aktuálnej hodnoty vecí nemá informácia o ich nadobúdacej hodnote význam, s čím ústavný súd súhlasí a dodáva, že tento záver je posilnený aj skutočnosťou, že k nadobudnutiu predmetných hnutelných vecí došlo viac ako desať rokov pred vydaním rozsudku súdu prvej inštancie.

18. Všeobecné súdy podľa názoru ústavného súdu pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania zohľadnili čiastočný procesný úspech sťažovateľa, ako aj žalovanej, čo odôvodňovalo postup podľa § 255 ods. 2 CSP a v konečnom dôsledku viedlo k nepriznaniu náhrady trov konania žiadnej zo strán konania.

19. Ak sa sťažovateľ domnieva, že všeobecné súdy mali z ním predložených nadobúdacích cien hnutelných vecí ustáliť, že žalovaná mala len tzv. nepatrný úspech vo veci a sťažovateľovi mala byť priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu, k tomuto ústavný súd uvádza, že v súčasnosti nový procesný kódex nepozná pojem nepatrný úspech, resp. neúspech vo veci, a preto sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania zohľadňuje každý neúspech: „Nepatrný neúspech Civilný sporový poriadok aktuálne nepozná, zohľadňuje sa teda každý neúspech...“ (BARICOVÁ, J. § 255 [Náhrada trov podľa úspechu]. In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok*. 1. vydanie. Praha : Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 923.).

III.3. K porušeniu základného práva vlastniť majetok:

20. Keďže sťažovateľ odvádzal porušenie svojho základného práva vlastniť majetok od tvrdenej nesprávnosti napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorá z hľadiska už označených základných práv nebola ústavným súdom identifikovaná, nie je opodstatneným ani tvrdený zásah do majetkovej sféry sťažovateľa.

III.4. K porušeniu základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy:

21. Článok 47 ods. 3 ústavy zakotvuje základné právo na rovnosť s ostatnými účastníkmi konania, ktoré sa týka najmä procesného postavenia strán konania, ich oprávnenia podávať argumenty a vyjadrovať sa k argumentom protistrany.

22. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti

zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).

23. Ústavný súd nepostrehol, v čom by malo spočívať tvrdené porušenie princípu rovnosti zbraní, a preto ani v tejto časti nebolo možné uvažovať o prípadnom porušení označeného základného práva.

24. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom, preto dospel k záveru (nad rámec záveru o neprípustnosti ústavnej sťažnosti, časť III.1 uznesenia), že sú naplnené dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

25. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2021

Libor DUEA
predseda senátu